

ingediend op **1792** (2022-2023) – Nr. 3
16 november 2023 (2023-2024)

Verslag van de hoorzitting

namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
uitgebracht door Jeremie Vaneeckhout en Freya Perdaens

over het ontwerp van decreet

over het jeugd- en kinderrechtenbeleid
en de ondersteuning van het jeugdwerk

Documenten in het dossier:
1792 (2022-2023) – Nr. 1: Ontwerp van decreet
– Nr. 2: Amendementen

verzendcode: CUL

**Vlaams
Parlement**

Samenstelling van de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media:

Voorzitter: Meyrem Almaci.

Vaste leden:

Cathy Coudyser, Marius Meremans, Freya Perdaens, Wilfried Vandaele, Manuela Van Werde;
Filip Brusselmans, Johan Deckmyn, Klaas Sloomans;
Karin Brouwers, Orry Van de Wauwer;
Steven Coenegrachts, Stephanie D'Hose;
Meyrem Almaci, Jeremie Vaneeckhout;
Hannes Anaf.

Plaatsvervangers:

Andries Gryffroy, Kathleen Kerkels, Philippe Muylers, Kris Van Dijck, Karl Vanlouwe;
Immanuel De Reuse, Jan Laeremans, Ilse Malfroot;
Maaïke De Rudder, Tinne Rombouts;
Willem-Frederik Schiltz, Bart Tommelein;
Björn Rzoska, Tine Van den Brande;
Katia Segers.

Toegevoegde leden:

Onno Vandewalle.

INHOUD

I.	Toelichting	4
1.	Vlaamse Jeugdraad	4
2.	Formaat.....	6
3.	Geert Boutsen	7
4.	Kinderrechtencoalitie	9
II.	Bespreking.....	11
1.	Vragen en opmerkingen uit de commissie	11
1.1.	Katia Segers.....	11
1.2.	Freya Perdaens.....	11
1.3.	Jeremie Vaneckhout	13
1.4.	Tinne Rombouts.....	14
2.	Antwoordenronde	15
2.1.	Vlaamse Jeugdraad	15
2.2.	Formaat.....	17
2.3.	Geert Boutsen	18
2.4.	Kinderrechtencoalitie	18
	Gebruikte afkortingen	20
	Bijlagen: zie dossierpagina van dit document op www.vlaamsparlement.be	

Op donderdag 19 oktober 2023 hield de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media een hoorzitting over het ontwerp van decreet over het jeugd- en kinderrechtenbeleid en de ondersteuning van het jeugdwerk.

De presentaties bij de toelichting zijn te vinden op de [dossierpagina](#) van dit commissieverlag op www.vlaamsparlement.be.

Daarnaast heeft de commissie bij toepassing van artikel 35, 1, van het Reglement van het Vlaams Parlement schriftelijke adviezen gevraagd aan Bataljong, de vzw Homaar en de Vlaamse kinderrechtencommissaris. Hun adviezen zijn ook te vinden op de dossierpagina.

I. Toelichting

1. Vlaamse Jeugdraad

Franka Foré, ondervoorzitter van de Vlaamse Jeugdraad, is bij het jeugdbeleid betrokken op twee manieren: als lid van de Jeugdraad en als vertegenwoordiger van het jeugdwerk. Helemaal ideaal was het voorbereidingstraject misschien niet – soms te snel, soms te traag, soms te veel en soms te weinig – maar gezien het eindresultaat kan de Jeugdraad ook het traject naar het ontwerp van decreet best positief evalueren.

De timing van de voorbereiding is in dezen niet onbelangrijk: tijdens en vlak na de coronacrisis. Daarom legde de sector de focus primair op de versterking van het jeugdwerk. Al vroeg heeft hij duidelijk laten horen dat dit geen budgetneutrale oefening kan worden. Daaraan is de Vlaamse Regering ten dele tegemoetgekomen.

Op de verlanglijst van de Vlaamse Jeugdraad stonden:

- een grote betrokkenheid van de jeugdsector;
- de instroom van nieuwe organisaties met bijbehorende budgettaire impact;
- aandacht voor de budgettaire implicaties van uitstroom;
- de opstapregeling van nieuwe organisaties;
- de opfrissing van de modules;
- het waarderen van samenwerkingen tussen organisaties;
- het belang van kadervorming en vorming;
- een verankering van de reflectiegroepen.

Met betrekking tot de gewenste verbreding op bovenlokaal niveau heeft de Vlaamse Jeugdraad gepleit voor extra financiële inspanningen, een grotere zekerheid en een goede afstemming met lokale besturen. Op het lokale niveau heeft hij geijverd voor het behoud van verplichte lokale jeugdraden binnen een breder participatiebeleid, de rol van Vlaanderen als monitor van het lokale jeugdbeleid en een afstemming tussen de Vlaamse en lokale overheden.

Jan Raymaekers, coördinator ad interim van de Vlaamse Jeugdraad, maakt meteen de sprong van de initiële verlanglijst naar de uiteindelijke output in een ontwerp van decreet. Hij zal advies 23.03 van de Jeugdraad toelichten. Zoals de wafelenbak aan het Vlaams Parlement al had aangegeven, vroeg de sector in de eerste plaats noodzakelijke en duurzame investeringen. De regering heeft nu middelen toegezegd, wat nog niet het geval was bij de publicatie van het ontwerp van decreet. De verwachte instroom van nieuwe organisaties op basis van het nieuwe decreet mag immers niet ten koste gaan van organisaties die uit de huidige decreten worden gefinancierd. De raad wil blijven nagaan hoe de middelen die vrijkomen als organisaties wegvallen, kunnen worden geherinvesteerd in de sector. Wezenlijk blijft intussen de volledige indexering van de werkingsmiddelen, waarover hier en daar wel wat in het ontwerp van decreet terug te vinden is. De toekenning van extra

geld zal altijd deels tenietgaan bij niet-indexering van de werkingsmiddelen. Daarvan zal de – mogelijk dan al volgende – Vlaamse Regering werk moeten maken in de uitvoering van het nieuwe Jeugddecreeet.

Van de 10 miljoen euro extra die de Jeugdraad steeds heeft geadviseerd, heeft de Septemberverklaring van 2023 alvast 6 miljoen euro structureel toegekend. De precieze bestedingswijze valt nog af te wachten. De stijging van de basissubsidie en de middelen voor de instroom van nieuwe organisaties vallen alvast in de smaak bij de Vlaamse Jeugdraad.

Voor een goede uitvoering van het ambitieuze ontwerp van decreet zal een sterke administratie nodig zijn, met betrekking tot de inderdaad zeer wenselijke visitaties en ondersteuning van adviescommissies. De VJR vraagt zich af of dat, gezien de recente besparingen en de huidige personeelsbezetting van het Departement CJM, wel realistisch is.

Zoals de Vlaamse Jeugdraad heeft gevraagd, komt er naast een maximum- ook een minimaal aantal prioriteiten voor het JKP. Daarmee garandeert het ontwerp van decreet ambities en legt het niet louter beperkingen op voor de inbreng van de Vlaamse overheid ten aanzien van het JKP. Het ontwerp van decreet neemt grotendeels het JKP-besluit van de vorige Vlaamse Regering over, maar dat werkte dan ook goed, met bijvoorbeeld het verticale overleg. Het heeft de Jeugdraad en het KRC de kans gegeven om op andere beleidsdomeinen te wegen.

Wat de ondersteuning van het Vlaams jeugdwerk betreft, is de Vlaamse Jeugdraad heel blij dat de modules niet alleen behouden maar ook versterkt worden. Zo wordt de module Vorming nu verplicht voor het landelijke jeugdwerk, wat essentieel zal zijn voor de kwaliteit. De door de jeugdwerksector gevraagde visitaties door de administratie worden ingevoerd. De ambtenaren van het departement zijn zeer welkom op het werkveld.

Met betrekking tot het bovenlokale jeugdwerk heeft de raad voor een bedachtzame verbreding gepleit, gezien de schaarse middelen. Die mag niet ten koste gaan van de huidige initiatieven. De recente beslissing daartoe is inderdaad goed overlegd tussen het kabinet, het departement en de sector. De impact van de nieuwe regels, met de verwachte instroom en de eventuele niveauswitch van sommige van landelijk naar bovenlokaal, zal goed moeten worden gemonitord.

Wat het lokale onderdeel betreft, is de raad blij met het behoud van de verplichting tot een lokale jeugdraad. Het ontwerp neemt grotendeels de bepalingen van het decreet betreffende het lokale jeugdbeleid over. In een ruimere context ziet de Jeugdraad nog wel zaken om aan te pakken, maar die blijven voorlopig nog buiten het ontwerp van decreet. Over de rol van Vlaanderen ten opzichte van de lokale overheden op het vlak van jeugdbeleid kan Jan Raymaekers gerust nog een boompje opzetten.

De coördinator komt tot zijn slotsom betreffende de drie niveaus. Op het moment van het jeugdraadadvies stond nog niets vast over de middelen. Mits voldoende extra middelen zal de evaluatie positief zijn met betrekking tot de landelijke werkingen. Op bovenlokaal niveau zijn de meeste adviezen gevolgd en is het oordeel positief. Voor het lokale niveau, dat niet de grootste focus van dit ontwerp van decreet was, ligt er nog wel wat werk op de plank.

Met verkiezingen in zicht, zal de Vlaamse Jeugdraad blijven hameren op het belang van investeren in jeugd- en kinderrechtenbeleid, en niet alleen financieel. Het gaat ook om inzetten op een goed georganiseerd jeugd- en kinderrechtenbeleid op Vlaams niveau, met reflectiegroepen, een sterke minister van Jeugd en een goede samenwerking tussen sector en overheid. Wat de middelen zelf betreft, is voor de

Vlaamse Jeugdraad het einddoel nog niet bereikt. Er blijven dus nog wat uitdagingen en kansen, maar het ontwerp van decreet mag intussen wel gezien worden.

2. Formaat

Stijn Belmans, directeur van Formaat, wijst er eerst op dat hij samen met Noura Benchicar codirecteur is. Formaat ondersteunt meer dan vierhonderd open jeugdwerkinitiatieven, waarvan driehonderd enkel met vrijwilligers werken en honderd ook werknemers hebben. De taak van vaste krachten is het werk van de jongeren te ondersteunen en te faciliteren, maar zeker niet om het over te nemen. Formaat gaat voor meer en sterker open jeugdwerk door te stimuleren, te ontwikkelen te en verbinden, ook met de beleidsmakers. Het wil graag zijn steentje bijdragen aan de plannen van minister Benjamin Dalle om te verbreden en te verdiepen. Formaat werkt zo al twee jaar mee aan het voorliggende ontwerp van decreet, om de ambities van de regering, de minister en Vlaanderen mee te vertalen naar de sector.

De Vlaamse DAC-middelen voor bovenlokale jeugdhuizen zijn bij de regularisatie behouden. Daarnaast heeft een apart decreet voor inhoudelijke invulling gezorgd op basis van input uit de sector, de lokale overheden en Vlaanderen zelf. Het was een mijlpaal voor de sector en de tewerkstelling daarin. De banen die voorheen veeleer administratief of praktisch van aard waren, zijn vertaald naar inhoudelijke jobs met een inhoudelijke verantwoording. Het gevolg is sterkere bovenlokale jeugdhuizen, mooi regionaal gespreid over Vlaanderen.

Het belangrijke samenspel tussen lokaal en Vlaams niveau maakt een lokale inspanning noodzakelijk voor toegang tot Vlaamse subsidieën. Of de financier nu het gemeentebestuur, een private partner of de organisatie zelf is: eerst moet er een goede lokale werking op poten staan. Dat systeem wordt bestendig in dit ontwerp van decreet, tot tevredenheid van Formaat.

De open jeugdwerkinitiatieven zijn er de voorbije jaren in geslaagd om enkele functies die voorheen ondersteund werden door de provincies, te helpen opvangen, bijvoorbeeld met betrekking tot de prioriteiten artistieke expressie, ondernemerschap en sociale cohesie. De Vlaamse middelen zijn een motor voor innovatie in het Vlaamse open jeugdwerk. Het verheugt Formaat dat Vlaanderen meer middelen voor 57 werkingen investeert in een nieuwe ronde voor bovenlokale jeugdhuizen. Het gaat om een bedrag tussen de 5,5 en 5,6 miljoen euro.

Aangezien er veel debat en inspraak aan te pas is gekomen, heeft Formaat weinig kritiek op dit ontwerp van decreet. Dat bovenlokale jeugdhuizen opgaan in de bovenlokale open jeugdwerkinitiatieven, betekent niet dat ze zullen verdwijnen maar wel dat de benadering breder wordt. Open jeugdwerk, een term die in Europa gangbaar is, staat voor een geheel van initiatieven door en voor jongeren, en waarbij jongeren eigenaar blijven van de organisatie. Openheid blijft de grondwaarde. Iedereen is welkom: dus geen gesloten lidmaatschap en activiteiten. De verbreding is een antwoord op de diversiteit in de maatschappij en de sector. Om iedereen een plaats te geven, is het nodig nieuwe initiatieven te omarmen. Binnen de vorm open jeugdwerk kunnen jongeren dat ook zelf tot stand brengen.

Het ontwerp van decreet voert twee soorten subsidiëring in voor verschillende soorten organisaties: project- en erkenningssubsidies. Projectsubsidies gelden voor drie jaar. De huidige erkenningen lopen vier jaar. Dat er een jaartje minder zekerheid zal komen, vindt de sector oké. De jongeren moeten immers eigenaar blijven van die projecten, en blijven niet altijd vier jaar aan boord. Daarenboven kunnen kortere periodes innovatie stimuleren. Het jeugdwerk vertrouwt erop dat de Vlaamse overheid steeds zal zorgen voor financiering van goed onderbouwde projecten. De koppeling van projectsubsidies aan het JKP is waardevol, maar alleen mits voldoende inspraak en participatie bij de totstandkoming ervan. Zoiets vergt

een sterk Team Jeugd op het Departement CJM. Voorts is het relevant dat project-subsidies niet gekoppeld zijn aan een erkenning, zodat open jeugdwerkingen met jongeren aan het stuur bespaard blijven van de grote administratieve verplichting van een erkenning.

Over enkele aspecten maakt Stijn Belmans zich toch wat zorgen. Ten eerste gaat het over de samenwerking met de lokale bestuursniveaus, die de basisondersteuning voor het basisaanbod moeten bieden. Het is inderdaad geen opdracht voor Vlaanderen, maar lokale besturen blijken het niet evident te vinden om een eigenaarschap aan de jongeren toe te vertrouwen. De grotere autonomie van de lokale besturen zorgt nu al voor grote verschillen in het lokale jeugdwerk.

Ten tweede is de versnelde afbouw van de DAC-statuten begrijpelijk, maar heeft ze ook een impact op heel wat lokale werkingen. Formaat vraagt de Vlaamse Regering om het lokale bestuursniveau daarbij te betrekken en goed in te lichten. Formaat wil daarin zijn rol spelen maar verwacht ook inspanningen van Vlaanderen.

Bij zijn toelichting van het ontwerp van decreet in deze commissievergadering heeft minister Dalle wel al toegezegd om de vrijgekomen middelen aan te wenden voor een versterking van het jeugdwerk, waardoor dit deel van de oproep van Formaat eigenlijk al wegvalt.

3. Geert Boutsen

Geert Boutsen, praktijklector Sociaal-cultureel werk en onderzoeker aan de UCLL, steekt van wal met twee bekende hashtags: #jeugdwerkwerkt en #sterkbeleid-voorjongeinwoners. De eerste circuleert vooral bij het jeugdwerk, de tweede bij het jeugdbeleid. Op zijn presentatie toont de spreker de eerste hashtag groter dan de tweede, aangezien het ontwerp van decreet het jeugdwerk beduidend meer aandacht schenkt dan het jeugdbeleid. Geert Boutsen vraagt om in de toekomst dus extra op beleid te focussen.

De synchronisatie van alle jeugddecreten in één decreet kan hij alleen maar positief evalueren. Ze bundelt de middelen, de aandacht en het beleid. Het kan ook een valkuil zijn: nu is nog duidelijk welke middelen naar welk deel van de jeugdwerking gaan, maar wie zal dat nog weten binnen vijf tot tien jaar?

Op zijn presentaties toont Geert Boutsen het logo van Jong Leut op het uniform van zijn dochter. In de jaren 80 heeft hij die jeugdbeweging zelf mee opgericht. Het logo is gebaseerd op de EU-vlag, misschien wel een voorteken van de inspiratie die Geert Boutsen momenteel op Europees niveau vindt.

De spreker toont de commissie enkele kaders. In 2018 heeft het volledige jeugdwerk van Vlaanderen zich voor de allereerste keer verzameld om te bepalen waar het samen voor staat. Al op het JET-congres van 2013 had daartoe een vergeefse poging plaatsgevonden, waarbij vele deelnemers zich niet konden identificeren met de voorgestelde identiteit van het jeugdwerk. In 2023 is er een vervolg gekomen op het initiatief van 2018, met het kwaliteitskader 'Pact van het Jeugdwerk' waar het volledige jeugdwerk en elke individuele jeugdwerker volmondig ja tegen zegt. Naast de missie van het jeugdwerk en het DNA van de jeugdwerker zijn er nu ook jeugdwerkeffecten toegevoegd. Het gaat om wat jeugdwerk kan teweegbrengen bij kinderen en jongeren. Aandacht voor de gewenste effecten kan een belangwekkende invalshoek opleveren voor beleid en kwaliteitstoetsing.

Na het Vlaamse kader te hebben geschetst, vestigt Geert Boutsen de aandacht op de Europese Jeugdwerkconventie van 2020. Wegens corona was het een onlinecongres, met meer dan duizend jeugdwerkers uit heel Europa. Twee eerdere Europese jeugdwerkconventies, in 2010 in Gent en in 2015 in Brussel, bewijzen dat Vlaanderen graag

de leiding neemt in Europa. De slotverklaring van 2020 heeft acht thema's voor het voetlicht geplaatst. Geert Boutsen zal het ontwerp van decreet aan elk daarvan toetsen. Voor een aantal thema's scoort het ontwerp van decreet goed, voor andere is er nog wat werk aan de winkel, maar één heeft bijzondere aandacht nodig.

Voor het eerste thema, het jeugdwerkeraanbod ontwikkelen en uitbreiden, bevat het ontwerp van decreet enkele maatregelen die de breedte en de diversiteit van het jeugdwerk stimuleren. Het biedt ook de nodige mogelijkheden om over het muurtje te kijken. Voor deze aspecten krijgt het dus groen licht van Geert Boutsen.

Het volgende thema betreft de verschillende mechanismen voor kwaliteitsontwikkeling, met ondersteuning van verschillende partners. Daar is nog wel wat meer stroomlijning mogelijk, met opdrachten die beter op elkaar afgestemd zijn. Ook de samenwerking met de Vlaamse administratie vergt wat extra aandacht.

Wat de beleidskaders betreft, zit dit ontwerp van decreet op het spanningsveld tussen jeugdwerk en jeugd- en kinderrechtenbeleid. Door de terecht grote aandacht voor jeugdwerk dreigt het jeugd- en kinderrechtenbeleid soms op de tweede plaats te komen, qua aandacht maar misschien ook qua middelen.

Voor één aspect acht de spreker zoals gezegd bijzondere aandacht aangewezen: de promotie en de erkenning van jeugdwerk. De erkenning en ondersteuning in Vlaanderen zijn goed. De minister benadrukt monitoring en datagedreven werk, maar met de vele verzamelde data gebeurt vooralsnog niet veel. Het Cijferboek Lokaal Jeugdbeleid, waarvan de laatste editie in 2014-2015 is verschenen, was de laatste inspanning van de Vlaamse overheid om op een gestructureerde manier data uit te brengen. Het was erg handig voor lokale beleidsmakers en jeugdwerkers, maar is helaas stopgezet. Geert Boutsen roept het beleid op om meer werk te maken van datagedreven beleid. De Vlaamse administratie is onderbemand voor dat deel van haar opdracht.

Voor de effecten van het jeugdwerk verwijst Geert Boutsen naar de podcast van zijn collega Timmy Boutsen en hemzelf, in het kader van hun onderzoek Impact van Jeugdwerk. Data samenbrengen levert het beleid nuttig kwantitatief materiaal op, maar kan ook een meer kwalitatief gedreven beleid mogelijk maken.

Impactgedreven werken is gebaseerd op een impact op lange termijn, die daardoor moeilijker vast te stellen is. Effecten zijn daarentegen sneller zichtbaar.

Jeugdwerk heeft impact op vier verschillende niveaus: het individu, de gemeenschap, de maatschappij en het beleid. Er bestaan heel wat instrumenten om impact zichtbaar te maken en effecten te meten. Geert Boutsen pleit vooral voor: een systematische aanpak, waarin het proces een kans krijgt: bepaling van het punt waarop impact gewenst is; keuze van de instrumenten; en ten slotte evaluatie en waar nodig beleidsbijsturing. De spreker plaatst de motivering van deze aanpak schematisch op twee assen voor intern-extern en rapporteren-reflecteren. Jeugdwerkers neigen naar de reflectiekant. Zo denken ze na over de kwaliteit, wat de sector sterker maakt. Minder enthousiast zijn ze over rapporteren en becijferen.

De conventie van 2020 heeft ook aandacht besteed aan het lokale jeugdbeleid. Vijftien Europese landen hebben samen een European Charter on Local Youth Work opgesteld, met aspecten als kwaliteit, praktijkorganisatie, opleiding en training. Het pact gaat ook in op de – vooral lokale – beleidscontext waarin jeugdwerk kan gedijen. "Jeugdwerk heeft nood aan een jeugdwerkbeleid dat ontwikkeld wordt samen met alle relevante en belanghebbende partners, ook de jongeren zelf, waarbij elke partner een duidelijke rol en opdracht heeft en wordt betrokken bij elke stap in het proces", citeert Geert Boutsen uit het pact van 2020. Het doet hem met enige weemoed terugdenken aan de tijd van de lokale jeugdwerkbeleidsplannen, waarin de lokale besturen punctueel en met veel ambitie beleidslijnen uittekenden.

Dit ontwerp van decreet is helaas erg summier gebleven over het lokale jeugdwerk en jeugdbeleid, terwijl de gemeente net de plaats is waar het jeugdwerk zich afspeelt. Het blijft op dat vlak beperkt tot de ondersteuning van Bataljong en de verplichting tot een jeugdraad. Heel wat van die raden leveren goed werk, maar er zijn er ook die pro forma draaien. Voor de spreker had het ontwerp op dat vlak toch nog wat ambitieuzer mogen zijn.

Tot slot formuleert Geert Boutsen drie vragen waarover de commissie zich kan bezinnen. Ten eerste zal een nabije en kritische overheid cruciaal zijn om dit verhaal waar te maken, maar is de administratie onderbezet. Hoe kan ze haar rol van monitor en coach dan waarmaken? Een tweede vraag is hoe het jeugdwerk en het jeugdwerkbeleid meer evidencebased kunnen worden aangestuurd. De spreker denkt daarbij aan de ambitie om datagedreven te werken, waarvoor er allicht nog net meer instrumenten nodig zijn. De derde vraag is hoe het lokale jeugdwerk en jeugdwerkbeleid versterkt kunnen worden op basis van de ambities van dit ontwerp. Op het vlak van lokaal jeugdbeleid heeft Vlaanderen de koppositie in Europa losgelaten, betreft Geert Boutsen.

4. Kinderrechtencoalitie

Koen Van de Wiele, algemeen coördinator van de Kinderrechtencoalitie, legt eerst uit dat er drie partners zullen fusioneren in de nieuwe intermediaire organisatie op basis van het ontwerp van decreet: de Kinderrechtencoalitie, KeKi, en tZitemzo, de vroegere Kinderrechtenwinkel. Het Kinderrechtencommissariaat heeft de commissie al een schriftelijk advies bezorgd over de impact van het hele ontwerp van decreet op de kinderrechten (zie bijlage 1). Zelf zal de spreker naast enkele algemene beschouwingen vooral ingaan op de nieuw te vormen fusievereniging voor kinderrechten.

De Kinderrechtencoalitie prijst de puike voorbereiding van dit ontwerp van decreet, maar zal zich in haar beperkte spreektijd tot de aandachtspunten beperken.

Zoals minister Dalle zelf in zijn toelichting heeft aangegeven, heerst er nog te veel sectordenken bij de overheden. Daarom pleit de Kinderrechtencoalitie voor een coördinerende minister met veel meer transversale slagkracht op het vlak van de kinderrechten. Transversaal werken staat al in het huidige decreet ingeschreven, maar blijkt in de praktijk onvoldoende crosssectoraal werk te genereren. Hopelijk zal het hernemen van dit principe in het voorliggende ontwerp van decreet beterschap brengen. De minister bevoegd voor kinderrechten moet voldoende invloed hebben om de kinderrechten in de departementale werking van de beleidsdomeinen als Onderwijs, Mobiliteit en Gezondheid te integreren.

Het ontwerp van decreet subsidieert enkele intermediaire organisaties, waaronder de nieuwe vereniging kinderrechten. Bij de start van de beleidsperiode zullen departement en intermediaire organisaties samenzitten voor afstemming over onder andere de prioriteiten van het JKP. De Kinderrechtencoalitie is bezorgd over de ruimte en middelen die de fusievereniging zal overhouden voor eigen accenten en acties of extra taken buiten wat is afgesproken.

Minister Dalle wil de lokale besturen autonoom over hun jeugdbeleid laten beslissen, maar net als de vorige sprekers ervaart Koen Van de Wiele dat lokale participatie vaak dode letter blijft. Dat heeft hij uit zijn eigen lokale bestuurservaring geleerd. Het zou al een goed begin zijn als een lokale jeugdraad telkens een gemotiveerd antwoord van het schepencollege op zijn adviezen mag verwachten. Participatie gaat echter verder dan een zitje in een adviesraad en moet gefaciliteerd en best ook gemonitord worden. Centrale vragen daarbij zijn:

- wordt de input, al dan niet gemotiveerd, meegenomen in de latere besluitvorming?
- worden jongeren in een latere fase bij de uitvoering van beslissingen op het terrein betrokken?

Zelf wil de nieuwe intermediaire vereniging voor kinderrechten een gelijkaardige doorgedreven participatie verzekerd zien.

Na de algemene opmerkingen komt de spreker tot de specifieke aandachtspunten. De kinderrechtenactoren vragen dat hun nieuwe vereniging een permanent sterk netwerk van middenveldorganisaties kan vormen. De ambitie voor samenwerking mag groter. Een dergelijk netwerk hoort een unieke bundeling te worden van verenigen die in de praktijk staan, kennis delen en elkaar inspireren. In haar huidige ledenbestand heeft de Kinderrechtencoalitie altijd de nadruk op kwaliteit veeleer dan kwantiteit gelegd. Het netwerk hoeft niet zozeer uit zoveel mogelijk organisaties te bestaan, maar moet op dat vlak wel divers zijn, opdat alle mogelijke invalshoeken vertegenwoordigd zijn met het oog op zo compleet mogelijke beleidsadviezen.

Ten tweede willen de kinderrechtenactoren de vrijheid van belangenbehartiging gegarandeerd zien. Ze vragen voldoende ruimte, tijd en onafhankelijkheid voor de nieuwe vereniging om haar kritische rol met betrekking tot het kinderrechtenbeleid te spelen, naast de evidente vijfjaarlijkse afstemming met de administratie.

De spreker vraagt om naast kinderrechteneducatie ook individuele advies- en informatieverlening over kinderrechten en jeugdrecht aan kinderen en jongeren te garanderen, met aandacht voor de meest kwetsbaren. Die vraag past in het pleidooi van de minister voor inclusie op zoveel mogelijk fronten.

Informatieverstrekking mag geen loutere kennisoverdracht blijven, maar moet leiden tot het implementeren van kinderrechten in de concrete levenssituatie.

Daarnaast vragen de fusiepartners om voor alle professionelen die met minderjarigen werken, ondersteuning mogelijk te blijven maken, niet alleen over de algemene toepassing van kinderrechten maar ook over specifieke casussen.

De nieuwe vereniging wil voorts werk blijven maken van hapklare informatie over kinderrechten voor jonge kinderen, door bijvoorbeeld vorming in de lagere school. Die rol is complementair met de werking van WAT WAT, die immers vooral op kinderen ouder dan elf jaar is gericht.

Koen Van de Wiele heeft lof voor het ontwerp van decreet met betrekking tot de rol die de nieuwe vereniging zal opnemen in het proces van de omzetting en toepasbaarheid van wetenschappelijk inzicht in de praktijk. Die rol biedt kansen voor de onderlinge kruisbestuiving in onderzoek, praktijkervaring en opdrachten van de drie fusiepartners.

Tot slot herhaalt de coördinator het pleidooi voor voldoende middelen voor de fusievereniging. De fusievereniging brengt alle opdrachten van drie huidige verenigingen samen, maar een nieuwe vereniging moet meer zijn dan de som van haar huidige partners. Eén plus één plus één zou vier moeten zijn. Dat zal niet mogelijk zijn met louter de optelsom van de huidige middelen. Een fusiebonus zou de nieuwe vereniging kansen bieden om kinderrechten op verschillende fronten op de kaart te zetten. De fusie mag nooit een besparing betekenen: niet bij aanvang in 2026 maar evenmin zes of twaalf jaar later, besluit Koen Van de Wiele.

II. Bespreking

1. Vragen en opmerkingen uit de commissie

1.1. Katia Segers

Katia Segers constateert de algemene tevredenheid van de sprekers over hun inspraak in de voorbereiding van het ontwerp van decreet. Mochten de sprekers toch nog verzuchtingen hebben waarmee de minister geen rekening heeft gehouden, dan wil ze die wel graag horen.

De sector heeft 10 miljoen euro extra gevraagd, maar krijgt nu 6 miljoen euro toegezegd. Is dat voldoende? Zo niet, wat zal dan verloren gaan?

Het Departement CJM krijgt extra taken uit het ontwerp van decreet, onder meer voor de visitaties en de adviescommissies. De besparingen op de apparaatskredieten laten zich voelen in het hele departement, dus ook voor Cultuur en Media. Hoeveel versterking heeft het departement nodig in het beleidsveld Jeugd? Welke negatieve gevolgen dreigen er bij een status quo?

Heel wat sprekers tonen zich bezorgd over het lokale jeugdbeleid. In tegenstelling tot bijvoorbeeld cultuur- en sportraden blijven de jeugdraden verplicht. *Katia Segers* vindt dat een goede zaak aangezien niet-verplichte raden in de praktijk snel worden afgeschaft. Grote gemeenten voeren doorgaans een sterk beleid, maar dat geldt zeker niet voor alle gemeenten. *Geert Boutsen* heeft heimwee naar de sterke lokale jeugdwerkbeleidsplannen en jeugdparticipatie van weleer. Hoe kan Vlaanderen de lokale besturen motiveren om de participatie van jongeren adequaat te organiseren? Is het verplichten van een gemotiveerd antwoord op een advies een goed idee? Is dit ontwerp van decreet een gemist momentum om een nieuwe visie van Vlaanderen op het lokale jeugdbeleid te lanceren?

Vlaamse volksvertegenwoordigers krijgen vragen van bovenlokale organisaties die werken met kinderen en jongeren met een handicap. Ze zijn bezorgd over het aantal verplichte inhoudelijke vte's die ze moeten tewerkstellen. In het voorontwerp van decreet waren dat er drie, in het ontwerp zijn het er nog twee. Is de bezorgdheid daarmee voldoende aangepakt?

De bovenlokale werkingen voor maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren krijgen extra subsidievoorwaarden. Het werkveld vindt die te streng: bijvoorbeeld het verplichte vzw-statuuut en de tewerkstelling van minimum drie inhoudelijke vte's. Bovendien komt er te weinig tijd om zich daaraan te conformeren. Hebben de sprekers weet van die bezorgdheden? Welke oplossingen zien ze? De sector vraagt of gedetacheerden vanuit bijvoorbeeld het gemeentebestuur meetellen bij de drie vte's.

Tot slot peilt *Katia Segers* of tijdens het voorbereidingsproces voldoende aandacht naar de inclusieve werkingen is gegaan.

1.2. Freya Perdaens

Freya Perdaens dankt de sprekers. Het commissielid deelt de waardering van *Katia Segers* voor het belangrijke werk van lokale jeugdraden. Het is nu aan lokale schepenen zoals haarzelf om dat systeem goed te laten functioneren.

Minister *Dalle* heeft aan een hoog tempo een groot aantal consultaties afgewerkt om een breed gedragen ontwerp van decreet mogelijk te maken. Dat is ook heel erg nodig bij het samenvoegen van vier decreten tot één, zeker gezien het

voornemen om niet in te breken in bestaande werkingen. Een reorganisatie van subsidielijnen was nodig, maar er blijven er nog heel wat over. Ook in verschillende adviezen staat dat er op dat vlak nog wel wat werk aan de winkel is.

De veelheid aan adviezen is een bewijs van het vele dat nog nodig zal zijn voor een verregaande integratie in praktijk. De N-VA zal blijven waken over enkele uitgangspunten: de focus op de eigenheid van het jeugdwerk, het uitgebouwde jeugd- en kinderrechtenbeleid, de verplichte lokale jeugdraad, een uitgebreid ondersteuningsnetwerk voor landelijke en bovenlokale werking en de uitbreiding van inclusief werk met verschillende doelgroepen.

Hoe ziet de Vlaamse Jeugdraad de 'open end'-financiering die ze bepleit, praktisch? Een overheid kan geen blanco cheques uitschrijven. Wellicht komt de vraag er in wezen op neer om niet te bekniptelen op organisaties die al actief zijn, als er nieuwe aansluiten.

De eigenheid van het jeugdwerk moet bewaard blijven, maar hoe gaat de sector om met de raakvlakken met andere domeinen zoals Welzijn, Onderwijs en Cultuur?

Is de jeugdsector betrokken bij de ontwikkeling van het nieuwe ontwerp van decreet betreffende het bovenlokale cultuurbeleid? Ziet hij daar een rol voor zichzelf, of andere transversale mogelijkheden?

Het ontbreken van een tussenschakel tussen het lokale en het Vlaamse niveau beroert de gemoederen al een tijdje. Welke kansen en welke potentiële gevaren biedt de bovenlokale werking?

Volgens Bataljong gaat er te weinig aandacht naar bovenlokale infrastructuur. Infrastructuur is begrijpelijkerwijze een aspect van het memorandum. Hoe ervaren de genodigden van vandaag dat? Wat is het effect van de inkanteling van het FoCI in het Departement CJM?

Het aanvankelijk vereiste aantal vte's is al bijgesteld naar beneden, onder meer op basis van de adviezen. Was dat advies louter ingegeven door de zorg om aan de regels van het decreet te voldoen? Dat zou Freya Perdaens dan betreuren. Is een minimum van drie vte's voor een kansarmoedewerking en twee voor gehandicaptenwerking eigenlijk wel genoeg?

Is een verplichting tot vorming haalbaar en wenselijk voor kleinere werkingen, werkingen die niet onder grotere jeugdbewegingen vallen, of zich toespitsen op de niet-georganiseerde jeugd? Er is een professionalisering van het jeugdwerk aan de gang, waarbij men voor de omgang met jongeren bepaalde regels in acht wil laten nemen.

Biedt het ontwerp van decreet genoeg garanties voor een inclusieve werking of blijft het veeleer doelgroepergericht? Wat is het effect op bestaande organisaties die met doelgroepen werken? Behouden ze hun doelpubliek? Evolueren ze tot dienstverleners die expertise aanbieden aan grote inclusieve groepen? Is dat laatste dan wenselijk?

Wat het open jeugdwerk en de artistieke expressie betreft, polst Freya Perdaens naar eventueel overleg van de jeugdsector met VI.BE, het steunpunt voor artiest en muzieksector.

Aan de Kinderrechtencoalitie vraagt het commissielid hoe de fusie verloopt.

Freya Perdaens beaamt ten volle het belang van lokale jeugdleden. In haar stad Mechelen blijkt het echter erg moeilijk om daar jongeren voor te engageren. Tegelijk

constateert ze dat jongeren met een bepaalde stempel eruit worden geweerd. De spreker betreurt dit: deze jongeren tonen engagement maar kunnen daarmee alleen in een politiek kader terecht. Nog meer zorgen maakt ze zich over het bereik van jongeren die de weg naar de politiek, de jeugdorganisaties of de lokale jeugdraden niet vinden. Hoe kan dat beter? Debatte is een geweldig initiatief, maar bereikt bepaalde jongeren al evenmin. Uiteindelijk blijken de initiatieven vooral in dezelfde vijver te vissen. Wat met jongeren die nergens hun ei kwijt kunnen? Waar zit het gemis van het jeugdbeleid?

Tot slot vraagt Freya Perdaens om de keuze voor de geadviseerde aantallen JKP-prioriteiten te motiveren. Voor haar is niet het aantal maar de inhoud belangrijk.

1.3. Jeremie Vaneekhout

Jeremie Vaneekhout beseft dat alle effecten van dit belangrijke ontwerp van decreet pas over enkele jaren helemaal duidelijk zullen zijn, net zoals nu pas de naweeën aan het licht komen van de geschrapte verplichting tot een lokaal jeugdbeleidsplan. Een dergelijk wetgevend initiatief moet dus heel weloverwogen tot stand komen. In het algemeen ziet het commissielid zeker goede elementen in het ontwerp van decreet, maar heeft hij er ook bedenkingen en vragen bij.

Eerst gaat hij in op het kinderrechtenbeleid. Hoe verlopen de fusiegesprekken? Wat zal er cruciaal zijn bij de uitvoering, onder meer in de uitvoeringsbesluiten, de financiering, de organisatorische aspecten enzovoort, opdat de fusieorganisatie alle taken kan uitvoeren en zich niet hoeft te beperken tot voorbereiding en evaluatie van het JKP? De huidige rollen van de verschillende partners behelzen meer dan dat en mogen niet verloren gaan.

Jeremie Vaneekhout erkent de inzet van de talrijke betrokkenen maar blijft een koele minnaar van het JKP in zijn huidige vorm. De dure woorden leiden op het terrein niet tot de nodige realisaties. Er zijn te weinig concrete handvatten. Het budgettaire kader is niet sterk genoeg. De minister is van goede wil, maar heeft niet genoeg politieke en administratieve instrumenten om op te treden op andere deeldomeinen. Daardoor wordt hij uiteindelijk aangesproken op beleid waarop hij weinig impact heeft.

Het ontwerp van decreet neemt de bepalingen over het JKP *grosso modo* gewoon over, met daarbovenop de verwachting dat de jeugdwerkpartners zich ernaar richten. Die vragen dan ook terecht dat ze bij de totstandkoming worden betrokken.

Eenzelfde opmerking geldt voor het JoKER. Het instrument bestaat, maar er zijn geen garanties dat er voldoende rekening mee wordt gehouden. Uit het jaarverslag van de kinderrechtencommissaris kan men bezwaarlijk een grote vooruitgang afleiden van Vlaanderen in het bewaken en beschermen van het kinderrechtenperspectief. Er staan nog gigantische werven open op het vlak van onderwijs, welzijn, vrijetijdsbesteding enzovoort, en ze nemen nog in omvang toe. Hoe beoordelen de sprekers het JKP als instrument?

Welke versterking van de administratie verwachten de genodigde sprekers precies? Jeremie Vaneekhout waardeert het werk en de expertise van de huidige administratie ten zeerste, maar ze holt het beleid achterna. Is het de rol van een departement om een overzicht te houden over welk deeldomein van het jeugdwerk hoeveel middelen krijgt? Of staan het middenveld en de bovenbouw daar best zelf voor in? De kracht van jeugdwerk is dat het van jongeren komt en dat het beleid daarbij vertrekt van vertrouwen in jongeren. Nochtans staan er zoals altijd ook in dit ontwerp veel rapportageverplichtingen. Maakt het ontwerp van decreet zijn ambities om de regulitis aan te pakken, genoeg waar? Of kunnen bepaalde rapportages best geschrappt worden, gezien de gekende betrouwbaarheid van de jeugdsector?

Het commissielid hoopt dat de toezegging van 6 miljoen euro extra niet zal worden ingetrokken na de verkiezingen. Het bedrag is niet slecht, maar welk verschil zal het maken dat er geen 10 miljoen euro bijkomt? Hoe worden die middelen het best besteed? Welke extra financiële inspanningen zijn er nog nodig op het vlak van kinderrechten en jeugdwerk? Wat zou de sector aan de volgende Vlaamse Regering adviseren?

Op het vlak van indexering hanteert het ontwerp van decreet de ambigue formulering dat er kan geïndexeerd worden binnen de perken van het krediet dat het parlement vastlegt. Daarmee hangt dit af van het moment. Biedt die bepaling de sector voldoende zekerheid? Zou het niet beter zijn om naar analogie van andere Vlaamse en federale bevoegdheden standaard een automatische indexering in te bouwen? Uiteraard hebben regering en parlement altijd het laatste woord, maar op die manier zou een verworvenheid van vandaag morgen niet zomaar op de helling staan.

Is het kader van het experimenteel jeugdwerk met zijn lange erkenningsperiodes van respectievelijk drie, vijf en zes jaar, flexibel genoeg om de periodes tussen erkenningen voor nieuwe organisaties te ondervangen? Tegenover de lange erkenningen – tot wel acht jaar – staan vrij beperkte middelen, van maximum 60.000 euro per jaar. Voor experimenteel jeugdwerk dat niet meteen in een hokje te vatten is, is die drempel wel hoog.

NOOZO mist in het ontwerp van decreet enigszins de inclusie-insteek. Voor integriteit en integreren is die insteek er wel. De adviesraad wil het woord inclusie duidelijker in het ontwerp opgenomen zien, maar ook een aanspreekpunt inclusie. Wat denken de sprekers daarover?

Sinds 2016 vindt de Vlaamse overheid de politieke jongerenorganisaties niet belangrijk genoeg om ze te subsidiëren. Ze moeten hun middelen maar uit de partijfinanciering aan de moederpartij krijgen. Groen heeft al herhaaldelijk voorgesteld om politieke jongerenorganisaties rechtstreeks te financieren. Het is net zo goed een belangrijke vorm van jeugdwerk, die bepaalde jongeren zal aantrekken. Die groeperingen zouden niet mogen afhangen van wat hun zogenaamde moederpartij hen wil toesteken, om vervolgens bij bepaalde kritiek afgedaan te worden als onbeduidend. Jeremie Vaneekhout zou het een democratische meerwaarde vinden als deze organisaties rechtstreeks worden gesubsidieerd, niet bovenop de huidige partijfinanciering maar door een deel daarvan voor hen voor te behouden.

Jeremie Vaneekhout sluit zich aan bij de vraag van Katia Segers over de vereiste vte's bij een bovenlokale jeugdwerking voor kinderen en jongeren met een handicap. Die vereiste maakt de drempel heel hoog.

Het lid kijkt met enige nostalgie terug naar de lokale jeugdbeleidsplannen, waaraan hij zelf nog heeft meegewerkt in verschillende hoedanigheden. Intussen is die verplichting dus afgeschaft. Wat zijn naast de verplichte jeugdraad en een verplicht antwoord op adviezen, andere mogelijke maatregelen om het lokale jeugdbeleid te verbeteren en de participatie te vergroten?

Het lokale jeugdbeleid wordt gemonitord met nul-, een- en tweemetingen. Is dat voldoende, vraagt de spreker ten slotte.

1.4. Tinne Rombouts

Tinne Rombouts dankt de sprekers voor hun input en constateert de tevredenheid van de Vlaamse Jeugdraad over het voorbereidingstraject. Ook zijzelf drukt haar waardering uit voor de sector, de minister, het kabinet en de administratie.

Het commissielid geeft de sector de tip om elke vraag naar meer geld goed te onderbouwen. Aan een regeringstafel moeten immers altijd keuzes gemaakt worden. Bij de wafelenbak heeft de sector 10 miljoen euro extra gevraagd. Intussen heeft de regering zelfs al 11 miljoen euro extra toegekend. Ook de indexering levert 6 miljoen euro extra op. Nog meer middelen vragen kan altijd interessant zijn, maar moet dan heel goed worden gemotiveerd. Welke uitdagingen rechtvaardigen die vraag concreet?

Een 'open end'-financiering wekt maar de schijn van een totale inwilliging. Een nadeel is dat de middelen pas achteraf uitgekeerd worden, nadat de acties bewezen zijn. Bovendien zouden de hogere budgetten die de regering nu op basis van ramingen ter beschikking stelt, op die manier niet haalbaar zijn en riskeren variabele subsidies in dat systeem te verdwijnen. Hoe kijken de sprekers daarnaar?

Hoe zal de Vlaamse Jeugdraad zich organiseren om de prioriteiten van het JKP voor de volgende regeerperiode te bepalen?

Tinne Rombouts is het niet eens met het pleidooi van Katia Segers om het lokale jeugdbeleid van bovenaf meer op te leggen. Lokaal jeugdbeleid moet immers vorm krijgen van onderuit. Uit een dergelijk pleidooi komt een gebrek aan vertrouwen in de lokale besturen naar voren, die nochtans vertrouwen verdienen voor hun jeugdbeleid. Hoe wil de sector de link tussen Vlaams en lokaal beleid precies versterken? De nul-, een- en tweemetingen zijn ingevoerd om een beeld te krijgen van de middelen voor lokaal jeugdbeleid, nu die niet meer gelabeld zijn. Het lokale jeugdbeleid lijkt er in ieder geval niet op achteruit te gaan. Hoe kijken de sprekers naar die metingen?

Is de kritiek op het datagedreven beleid ingegeven door de analyse dat de bestaande informatie onvoldoende wordt benut? Of zijn er nog meer data nodig? Zo ja, wie zou ze dan moeten leveren? Hoe maakt de Ambrassade werk van haar dataverzameling? Naar aanleiding van de Dag van de Jeugdbeweging publiceert bijvoorbeeld de vzw JOS cijfers. Hoe werkt het jeugdwerk zelf datagedreven?

Tot slot vraagt de spreker aan de Kinderrechtencoalitie of de fusiebeweging voorzien is van de nodige procesbegeleiding. Welke elementen komen daar ter sprake?

2. Antwoordenronde

2.1. Vlaamse Jeugdraad

Jan Raymaekers antwoordt eerst op een informatieve vraag van Filip Brusselmans voor aanvang van de hoorzitting. Hij bevestigt dat elke Vlaamse jongere van 4 tot en met 19 november 2023 voor de Vlaamse Jeugdraad zal kunnen stemmen. Elke drie jaar zijn er dergelijke verkiezingen.

De spreker vindt 6 miljoen euro structureel extra budget vanwege de Vlaamse Regering een mooie prestatie, die de verwachting van de sector heeft overtroffen. Nu is de sector vooral bezorgd over wat daarmee zal gebeuren.

Al zeker 2,3 miljoen euro ligt nu vast, onder andere voor bovenlokale open jeugdwerkingen, bovenlokale WMKJ's en de ULDK. Van het resterende budget zou minstens 2 miljoen euro naar Vlaamse erkende jeugdwerkorganisaties moeten gaan. Bij heel wat organisaties staat het water aan de lippen, onder meer door de niet-indexeringen. In plaats van te verbreden en te innoveren, zoals het ontwerp van decreet vooropstelt, moeten ze zich om financiële redenen op hun basiswerking terugplooiën. Daarom pleit de Vlaamse Jeugdraad voor meer middelen voor bestaande organisaties, uiteraard in balans met voldoende budget voor nieuwe instroom en initiatieven. Uiteraard claimt de Jeugdraad de volledige 6 miljoen euro niet voor het bestaande jeugdwerk.

Hoe duidelijker er gezegd wordt dat alle middelen voor het jeugdwerk moeten worden geïndexeerd, hoe beter. Dat zou ook heel wat discussies tussen organisaties vermijden. Wat 'open end' betreft, wil de Vlaamse Jeugdraad vooral nieuwe instroom beantwoord zien met nieuwe middelen. Vroeger had instroom door de kaasschaafmethode voor gevolg dat de bestaande initiatieven minder kregen. 'Open end' is een manier om automatisch extra middelen voor instromers te garanderen, maar ook andere methodes zouden aanvaardbaar zijn.

Op het Departement CJM is de afdeling Jeugd destijds afgeschaft. Gelukkig is daarna weer een Team Jeugd opgericht. Het departement heeft echter niet de capaciteit om alle ambitieuze plannen waar te maken: een nieuw JKP, visitaties, de ondersteuning van alle adviescommissies enzovoort. De jeugdsector heeft een sterke administratie nodig, soms als medestander, soms als tegenspeler. Die moet trouwens inderdaad cijfers verzamelen en analyseren.

Bovenlokale infrastructuur valt niet onder dit ontwerp van decreet, maar de Vlaamse Jeugdraad blijft ijveren voor een masterplan Jeugdinfrastructuur, waarop de broodnodige inhaalbeweging dan kan worden gebaseerd.

Ook de Jeugdraad heeft verzocht om de JKP-prioriteiten tot vijf te beperken. De raad wou af van een brede catalogus waaraan te weinig acties worden gekoppeld. Nu het BVR in een ontwerp van decreet is omgezet, heeft de raad gevraagd om niet enkel een maximumscenario van vijf prioriteiten maar ook een minimumscenario in te schrijven. Uiteraard verkiest de raad het maximumscenario. Met het oog op een voor sector en administratie goed werkbaar JKP, blijft een duidelijke afbakening van de thema's wel belangrijk. Daarnaast moet het verticale overleg met elke minister van de Vlaamse Regering een beeld geven van wat deze het komende jaar voor kinderen en jongeren wil realiseren. In deze regeerperiode is voor het eerst zo gewerkt. Het werkt almaar beter, maar er is nog ruimte voor verbetering. De Jeugdraad vraagt wel dat de minister van Jeugd meer slagkracht krijgt ten aanzien van zijn collega's. Dat hij daaraan nu voor het eerst een eigen budget kan besteden, is alvast een goed begin. Hoe hoger dat budget, hoe meer hij van zijn collega's gedaan zal krijgen.

Het Departement CJM staat in voor de omgevingsanalyse van het JKP. Ook de Jeugdraad en -sector bereiden de thema's ondertussen voor. In de zomer van 2023 heeft de "t is aan u"-enquête heel wat input opgeleverd over de thema's waarvan kinderen en jongeren wakker liggen. Ook bij de jeugdraadverkiezing kunnen jongeren prioriteiten aangeven in de thema's. Voorts is er het memorandum van de Jeugdraad. Dit alles samen zal als input dienen voor de omgevingsanalyse. Prioriteiten bepalen en het JKP voorbereiden wordt echter vooral werk voor de nieuwe Jeugdraad, die op 1 januari 2024 van start zal gaan.

Heel wat gemeenten doen het goed op het vlak van lokaal jeugdbeleid. Er zijn zelfs voorlopers, vaak de labelgemeenten. Maar sommige gemeenten blijven achter. Misschien moet Vlaanderen nadenken over manieren om hen aan te porren. Een label van slechte gemeente zou geen goed idee zijn, maar misschien zijn er andere methoden denkbaar: bijvoorbeeld een beperkte financiële oormerking of een minimumkader. Dat minimumkader halen de meeste gemeenten nu overigens al vlot. Daarnaast zou elke gemeente gebaat zijn bij samenwerking en het leren uit elkaars voorbeelden. Zelfs de loutere publicatie van cijfers per gemeente kan motiverend werken om de andere bij te benen. Op het vlak van monitoring en publicatie van resultaten valt er zeker nog winst te boeken.

De connectie die het jeugdwerk met andere sectoren nastreeft, illustreert *Franka Foré* met het traject over mentale gezondheid. Sommige organisaties werken op de kruispunten van beleidsdomeinen. Het leven van jongeren speelt zich trouwens af op diverse domeinen, waarop het jeugdwerk dan ook evident inspeelt. Voor de

eigenheid van jeugdwerk is de erkenning van wat het wel is, maar ook van wat het niet hoeft te zijn van belang, net als zijn rol in een samenwerkingsverband. Voor het traject mentaal welzijn hebben het jeugdwerk en het jeugdwelzijnswerk elkaar eerst beter moeten leren kennen. Pas dan konden ze de grijze zone tussen de twee sectoren afbakenen en nagaan wat daarmee mogelijk was: soms door zichzelf te verbreden en soms door de lacune duidelijk te maken.

Volgens *Jan Raymaekers* is de vormingsmodule bedoeld voor erkende landelijke organisaties, dus niet voor de bovenlokale organisaties. Van grote Vlaamse organisaties kan men een goede vorming voor haar medewerkers en vrijwilligers verwachten. Die komt ook ten goede aan de kwaliteit van het jeugdwerk. Aan nieuwe organisaties, experimenteel of bovenlokaal, wordt de vormingsmodule niet opgelegd.

2.2. Formaat

Stijn Belmans vult aan dat het brede vormingsaanbod niet beperkt blijft tot animatoren of hoofdanimatoren. Aangezien de deelnemers uit verschillende provincies moeten komen, is de organisatie best in handen van een landelijke organisatie. De drempels in het ontwerp van decreet maken dat Vlaanderen ondersteunt wat op Vlaams niveau thuishoort.

Het aantal vte's voor bovenlokale werkingen en jeugdhuizen is in samenspraak met de sector vastgelegd. De aantallen verschillen naargelang de werking omdat er een andere professionaliteit nodig is. Sommige organisaties blijven enigszins tussen de verschillende subsidielijnen vallen, maar het ontwerp van decreet biedt genoeg mogelijkheden tot erkenning voor organisaties die bovenlokaal werken. Het risico bestaat dat lokale organisaties of besturen een deel van die middelen proberen te verwerven, waarmee het veeleer een verzwakking dan een versterking zou opleveren. In het feit dat werkingen vanaf vier vte's aanspraak kunnen maken op Vlaamse middelen, zouden lokale besturen bijvoorbeeld de rechtvaardiging kunnen vinden om hun huidige eigen inbreng terug te schroeven.

Voor de bovenlokale WMKJ's en jeugdhuizen bestaan er al organisaties, maar voor de WKJH's staat het systeem nog in de kinderschoenen. Niet alleen vallen ze voor het eerst onder een Jeugddecree, maar de koepelorganisatie is zich ook nog aan het ontwikkelen. Het zou kunnen dat bepaalde organisaties zich onvoldoende gehoord voelen. Het is aan deze sector zelf om zich verder te organiseren, en aan de andere om hem daarin te steunen.

Het ontwerp van decreet breidt subsidielijnen uit en trekt ze open, onder andere voor meer open jeugdwerk. Met meer plaatsen waar jongeren jeugdwerk kunnen beleven, zal het jeugdwerk inclusiever worden. De jeugdwerkorganisaties hebben zelf ook de wens om hun eigen werking inclusiever te maken, en hebben doelstellingen in die zin. De administratie, de minister en het kabinet zullen de invulling van het decretale kader bepalen, maar het ontwerp van decreet biedt al voldoende kansen, ook aan nieuwe organisaties. Dat doet het onder meer door de koppeling met het JKP.

Formaat werkt samen met VI.BE, onder meer in het LIVE netwerk, dat met jonge mensen muziek programmeert. Formaat neemt ook de leiding in ikorganiseer.be, het netwerk van jonge organisatoren waarbij LIVE sterk betrokken is. Formaat wil die band behouden en zelfs uitbreiden. Om financiële redenen haalt Formaat de ambities van de huidige beheersovereenkomst op dat vlak vooralsnog niet.

Of het kader voor experimenteel jeugdwerk zal volstaan om de periodes tussen de erkenningen op te vullen, is een interessante vraag. Eigenlijk is het ontwerp van decreet niet voor experimenteel jeugdwerk geschreven. Met de uitbreiding voor bovenlokale werkingen ziet *Stijn Belmans* wel verschillende groeikansen voor

nieuwe organisaties. Het bovenlokale niveau hoeft geen tussenniveau te zijn op weg naar een landelijke erkenning, maar kan dat wel zijn.

2.3. Geert Boutsen

Geert Boutsen ziet wel heel wat data verzameld worden, maar ook een structureel onvermogen om daarmee aan de slag te gaan. Dat kan zowel voor de bovenbouw als voor de overheid een opdracht worden. Als de overheid over data beschikt, waarom zou ze er dan niet mee aan de slag gaan? Ook daarom is een capaciteitsversterking van het departement aan de orde.

Een nabije overheid houdt geregeld visitaties, is betrokken bij het lokale jeugdbeleid en stimuleert sterk jeugdwerk. Via een datagedreven beleid kan ze met een kritische blik coachen en bijsturen. De nul-, een- en tweemetingen mogen wel bewijzen dat het lokale jeugdbeleid er kwantitatief niet op achteruitgaat, maar de vraag blijft hoe het met de kwaliteit ervan gesteld is.

Louter een jeugdraad is niet voldoende voor een goed lokaal jeugdbeleid. Soms is de raad zelfs het excuus om voor het overige geen jeugdbeleid te voeren. De centrale overheid zou best communicatieve beleidsplanning als principe inschrijven, dus een samenwerkingsproces met kinderen en jongeren. Communicatieve beleidsplanning verplicht lokale overheden om doelgroepen te betrekken die ze traditioneel niet bereiken met een jeugdraad of hun gewone jeugdwerking.

Ten tweede kan men het lokale niveau meer data en monitoring aanreiken. Data zetten altijd aan tot denken, zeker als gemeentebesturen daarin met elkaar worden vergeleken, zoals ook in de vermelde metingen gebeurt. Het zou nog beter zijn om de data te ontsluiten of thematisch te ordenen.

Het label Kindvriendelijke Steden en Gemeenten stimuleert alle betrokken stakeholders en leidt tot een betere kwaliteit. Vaak wordt jeugdbeleid daardoor meer dan alleen jeugdwerkbeleid. Kinderen en jongeren worden daardoor bovendien als actieve partner betrokken.

2.4. Kinderrechtencoalitie

Koen Van de Wiele deelt mee dat de fusiegesprekken tussen de drie kinderrechtenpartners in een constructieve sfeer verlopen. Het heeft enige tijd gevegd om elkaar te leren kennen, gezien de grote verschillen in methodiek, DNA en focus. Het vele overleg is broodnodig. Er zijn obstakels, maar geen onoverkomelijke.

Een goede fusie vergt ruimte en tijd. Het departement heeft de nodige ruimte gegeven en een procesbegeleider aangesteld. De partners krijgen alle vertrouwen om de fusievereniging vorm te geven.

De drie verenigingen doen op dit moment apart al meer dan wat het ontwerp opsomt. Dat geeft hen veel ruimte, maar het kost ook veel tijd om de taken vorm te geven die niet meer in het ontwerp van decreet staan.

Karin Maes, coördinator van tZitemzo, laat weten dat het fusieproces enige vertraging opgelopen heeft. De procesbegeleider is in maart 2023 aangesteld. Wat sindsdien bereikt is, oogt nog wat mager. Hoewel de drie organisaties kinderrechten als kerntaak hebben, zijn er verschillende interpretaties van woorden, acties enzovoort.

De opdrachten in het ontwerp van decreet zijn relatief beperkt. Zoals gezegd doen de drie organisaties nu al meer.

De start van de fusieoperatie was moeizaam, maar de organisaties hopen daarin meer op dreef te raken. Pas sinds september 2023 komen de inhoudelijke opdrachten aan bod. De procesbegeleiding zal tot juni 2024 lopen. De organisaties denken zeker tot eind 2024 nodig te hebben om de fusie te voltooien en de budgetten te bepalen. Ze zijn wel overtuigd van het nut van de fusie. De uitspraak van minister Dalle dat een verhoogde inzet op kinderrechtenbeleid een efficiënter beleid vergt, interpreteren ze niet als een aanzet tot besparing. De fusie kan een nieuwe dynamiek teweegbrengen, met nieuwe acties, zodat de fusievereniging meer zal zijn dan de som van haar werkingen. Zo iets zal uiteraard ook meer middelen vergen. De huidige budgetten zijn overigens niet al te royaal.

Een coördinerend minister voor kinderrechten zou meer slagkracht moeten hebben op verschillende domeinen.

Dat minister Dalle samenwerking tussen de domeinen genegen is, heeft Karin Maes blij verrast. Hij gaf Homaar als voorbeeld van een organisatie op een kruispunt, in casu tussen jeugdwerk en welzijnswerk. Ook de kinderrechtenwerking blijft niet tot het jeugdwerk beperkt. Zo geeft tZitemzo ook vorming aan gemeenten, bijvoorbeeld in hun traject naar het label Kindvriendelijke Steden en Gemeenten, een instrument dat ook stimuleert om de kinderrechtenbril op te zetten. Een ander voorbeeld is de vorming door tZitemzo aan de politieschool van Vlaams-Brabant over kinderrechten in het politieveldwerk.

Meyrem ALMACI,
voorzitter

Jeremie VANEECKHOUT
Freya PERDAENS,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

BVR	besluit van de Vlaamse Regering
CJM	Cultuur, Jeugd en Media
DAC	derde arbeidscircuit
FoCI	Fonds Culturele Infrastructuur
JET-congres	Jong en Energiek Toekomstcongres
JKP	jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan
JoKER	kind- en jongereneffectrapport
JOS	Jeugdwerk Ondersteunen in Sint-Niklaas
KeKi	Kenniscentrum Kinderrechten
KRC	Kinderrechtencommissariaat
UCLL	University Colleges Leuven-Limburg
ULDK	Uitleendienst Kampeermateriaal voor de Jeugd
VI.BE	steunpunt voor artiest en muzieksector
VJR	Vlaamse Jeugdraad
WKJH	werking met kinderen en jongeren met een handicap
WMKJ	werking met maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren